

1736.

1. Buderus, Christianus Fuldicius: De feudis officialium haereditariorum procerum et provinciarum regni Germaniae
2. Engan, Jo. Rudolphus: De regionum pontium sanctitate
(ac simul et praelectiones suas insertat.)
- 3^{at} Engan, Jo. Rudolphus: De blasphemis illiusque crimine.
(ac simul et praelectiones suas insertat.) 2 Saempt
- 4 Engan, Jo. Rudolphus: De pontium regionum iuribus
- 5^{a, b, c, d.} Estor, Joannes Scorgius: An dubitatum cesset prop.
= For secundas nuptias. 4 Saempt 1736, 1742

1758.

6. Heimbürgius, Jo. Casparus: De his, quae in ultima voluntate per scripturam privatam declarata prius causis relinquuntur.
7. Hertelius, Jo. Fredericus: Proutus academica: De harmonia praestabilita juris et iustitiae, quae praelectiones suas indicat.

1736.

- 8^a et Hertelius, Jo. Fridericus: De principatibus. 2 Saemph.
9. Hertelius, Jo. Fridericus: Programma: De studio legis
morte et more variante, Jo. Christiani Fuessekeli
. . . disputationis inaugurali . . . praemissum.
10. Hertelius, Jo. Fridericus: Programma: De conjugio
mystico principis et populi, Joannis Georgii Hertii 16
disputationi inaug. . . . praemissum.
11. Hertelius, Jo. Fridericus: Programma inaug: De sacerdotio
politico rerum sacrarum . . . , Joannis Eluae Leopoldi
Herranti . . . disputationi inaug. . . . praemissum.
- 12^a, 6^c Hertelius, Jo. Frider.: De jure glandis legendae. 2 Saemph.
13. Hertelius, Jo. Frider.: De genuinis ~~sensu~~ sensu legis C. XX.
De verb. sign.
- 14^a et Hertelius, Jo. Fridericus: Programma inaug:
quo representatur imperator sol pontificis et episcopo-
rum, Joannis Jacobi Schwarzii, Disputationis inaugurali
. . . praemissum. 2 Saemph.

1736

15. Hertzigius, Georgius Ludovicus: Consultatio . . . de quaestione: An hereditas iuvitatio, legatio praemissis, valeat verbis: Favoleus reliqua omnia bona lego?; quam publicavit, quum et Disputationes de elementis juris civilis, a . . . Joh. Gottl. Heinzeis . . . conscriptis . . . as. Dindas . . . invicta.

16. Kemmerichius, Diet. Herm: De judiciis nunciaturae, quam vocant, apostolicae in Germania ad Capit. Caes. Dat. 14.

17. Kemmerichius, Diet. Herm: Programma: De iure foresti nobilibus imp. immediatis . . . competente, Dissertationi . . . Iusti Georgii Hauseri . . . praemissum - 2 Sempl.

18. Kemmerichius, Diet. Herm, coll. iur. proteccionis: Programma: De feode testamentorum . . . diversis; Dissertationi in auz. Fr. Carli Langguthii . . . praemissum.

1736.

19. Kummerichius, Diet. Hermannus, Fac. jur. decanus:
Programme: de iusto causarum vere piam favore
Dissertativus in unq. . . Georgii Philippi Ruppelii.
promissum.
20. Schaumburg, Franc. Gottfried: De facto veterum veterum
duplici officio, praefatus, ad audiam orationem
... invitat, qua professionem juris ordinariam
... deman datam . . . aspicatur.
21. Schaumburg, Fr. Gottfried: De natura privilegiorum
tam gratiosorum quam condictionalium.
22. Wenzius, Fr. Christianus: De bonis solidorum Brunsv.
censum et Lunenburgensium eorumque essentialibus et
necessariis.
23. Wedelias, Franc. Theophilus, Fac. med. decanus: Prognostica
in unq: de meliori modo parati diambolum hydroablicum
alim communicatum II actus solenni Augusti Casperi Loescheri
(promissum).

1736, 36
4
PROLVSIO ACADEMICA

QVA
DE

BLASPHEMIA
ILLIVSQUE CRIMINE

Oder:
Ob jede Gotteslästerung ein Verbrechen zu nennen sey?

DISSERIT
AC SIMVL

AD PRAELECTIONES SVAS
CRASTINO DIE
INCHOANDAS

IVRIVM CVLTORES

EA QVA PAR EST SVBMISSIONE
OBSERVANTIA HVMANITATEQVE
INVITAT

IO. RVDOLPHVS ENGAV, D.

IENAE LITTERIS RITTERIANIS.

28

PROF. DR. JOHANNES
DE
BIA SPITTMIA
ILLUSTRISSIMO GENTILISSIMO

AD TRAIECTONEM TUIS
DE

AD TRAIECTONEM TUIS
DE
AD TRAIECTONEM TUIS
DE

AD TRAIECTONEM TUIS
DE

AD TRAIECTONEM TUIS
DE

Q. D. B. V.

§. I.

VONIAM omnis, quæ a ratione suscipitur de aliqua re disputatio, debet a definitione proficisci: quid significet *blasphemia*, ante omnia annotare placet. Est autem illud vocabulum *πλοσφημειον*, (1) adpellationem *a*), (2) infamiam, (3) quamvis iniuriam (4) maledictum (5) omne illud, quo Deus contemnitur, (6) hæresin *b*), in scriptis Ictorum denotans. Nobis est *iniuria, quam Deus patitur*.

Blasphem
mia

a) LL. Long. II, 52. 23. Capit. III, 7. Vnde phrasis illa: *ein Urthel sehelten*. V. BEYER, ad C. C. art. 106. pos. 2.
b) BINGH. Orig. Eccl. lib. XVI. c. 7. §. 2.

§. II.

Quod (1) uel uerbis, uel factis, (2) uel mediate, uel immediate committantur, & sic (3) uarii generis sint iniuriæ: tam notum est, quam quod notissimum. Nullam igitur causam esse duco, cur illud pluribus restatum faciam.

sicut iniuria

§. III.

Blasphemia, quandoquidem in iniuriis est (§. I.), uel uerbis autem uel uerbis, uel factis committuntur (§. II.):

A 2

in

in *uerbalem* & *realem*, a Dd. recte, opinor, dispecitur c). Etiam si natiua significatio primitiua uocis, unde descendit blasphemia, obstare uideatur; certe illud non curant Icti. Nemo enim nescit, significatus iuridicos uocabulorum: *conuicti*, *codicillorum*, aliorumque ab origine & proprietate sua recedere quam maxime d). *Verbalis* autem dicitur, ubi Deo uerbis inferitur iniuria. Sint ea uerba ore prolata an scripta, perinde est.

c) FROELICH comment. P. H. G. O. part. II. p. 6. n. 1.

d) LEYSER spec. 565. m. 12.

§. IV.

uel realis est *Realem* blasphemiam plerumque uocant, ubi Deo re & facto contemnitur. Ut itaque in hanc incidant, qui picturam aliquam, qua Dei Christiue imaginem referre dicitur, conspuunt, cadunt, aut alio contemnunt modo. e)

e) Id. c. l. m. 13.

§. V.

2) uel im-
mediata

Atque etiam eadem de causa (§. I. II, 2.) alia est diuisio blasphemiae, nam & *mediata* seu *obliqua* quaedam blasphemia dicitur, & *immediata*. Per hanc intelligunt, *iniuriam, quam Deus directe patitur*.

§. VI.

quae com-
mittitur

Directe autem despicitur Deus, & sic immediata committitur blasphemia (§. v.), ubi (1) Deo inesse negantur, sine quibus nec uult nec potest concipi, ueluti omnipotentia, iustitia, bonitas, omnium rerum prouidentia &c. aut (2) inesse dicuntur, quae cum diuina natura & essentia pugnant, utpote impotentia, iniustitia, crudelitas, malitia, membra humana &c. f). Quarum blasphemiarum priorem *derogatiuam*, posteriorem uero *attributiua*, sed barbaram uocat GRASSVS g); (3) ubi creaturae tribuis, quae soli Deo competunt h); (4) ubi detrahitur Deo uerbis obscenis aut maledictis. h)

f) C. G.

- f) C. C. art. 106. Ord. Pol. Magd. c. 64. §. 1. Wurtenb. tit. 89.
 §. 4. p. 187.
 g) collat. J. Ciu. cum Recept. Imp. p. 727.
 h) FLACHS Colleg. Crim. disp. VI. th. 5.
 i) KRESS. ad C. C. cit. art. §. 9.

§. VII.

Vnde (§. VI, 1.) blasphemiam immediatam committit, (1) qui omnia casu fortuito, nesciente plane uel non curante Deo contingere dicit *l*), (2) qui, Deus quin iustus sit, turpe dubium mouet *m*); (3) qui Deum adulterium aliaue mala placere, & bona displicere adserit *n*); (4) qui, ubi euentus uoto non respondit suo, prouidentiam diuinam abiudicat reiicitque *o*); (5) qui Deum hoc uel illud facere aut impedire posse, it plane inficias. Huc rerum forensium aestimatores dicentem: *hoc Deo repugnante faciam p*), iure meritoque referunt, summa uero cum iniuria eum, qui, qua alii attributo repugnant u. c. mentiri, peccare, interire &c. Deum facere posse negat. Hinc si quis Deum factum infectum reddere, & uirginitatem semel amissam restituere posse negaret, eum blasphemum non haberem *q*) quia Deum non omnipotentem solum, sed & uerum ueneramur.

a) ubi Deo diuina inesse negantur, aut

- l) BERLICH. part. iv. concl. 1. n. 20.
 m) Id. c. 1.
 n) GRASS. c. 1. p. 74f.
 o) CARPZOV. pr. crim. q. 45. n. 18.
 p) MENOCH. cent. iv. cal. 375.
 q) CRYSIVS de indie. p. 11. c. 2. n. 18.

§. VIII.

Quandoquidem Deus iniuria directe petitur, ubi illi inesse dicuntur, qua cum diuina natura pugnant (§. VI, 2.) facile est ad intelligendum, in blasphemiae im-

b) humana inesse dicuntur

media-

mediatæ reorum numero eum etiam esse, (6) qui Deo corpus, caput, nasum *r*), capillos, &c. in sensu proprio, aut mortalitatem *s*) expressis uerbis tribuit *t*), aut, (7) per ista humana, Deo adsignata, iurat. BOSSIO *u*) teste sunt, qui distinctionem: *Iureturne aliquid adserendo an detestando & uituperando?* magni faciunt, quæ tamen, si quid uideo, nullius momenti est. Semper enim attribuis Deo, quod cum illius natura pugnat.

r) CARPZ. c. l. n. 19.

s) FARINACIVS pr. crim. q. 10. n. 21.

t) PETR. HEIDEN publ. iudic. c. 1. concl. 5. HARPPRECHT Resp. crim. 82. n. 27. seq.

u) pr. crim. f. 56.

§. IX.

An reuerentia Deo debita directe uioletur, si quis Christo membra humana tribuat? forsitan quæris. Equidem nullam plane blasphemiam adesse putarem, quum omnes Christum habeamus *Θεωυτοωυ*. Neque uero hic negare uolo, blasphemiam, si minus immediata, at mediata, reum esse, qui (*α*) unum uel alterum membrum Christi uerborum lacerat contumeliis *x*), aut (*β*) illud præsertim ludibundus nominat, quod in hominibus nominari pudor prohibet, aut (*γ*) per hoc illud maledicit alteri. *y*)

x) GRASS. c. l. p. 746.

y) BERLICH. c. l. n. 26. fqq.

§. X.

ad creaturis
adscribun-
tur diuina

Vbi diuina dantur creaturis, blasphemia immediata committitur (§. vi, 3.). Hinc maiores nostri non potuerunt non blasphemiam immediatam reos habere, (8) eum, qui Diabolo idem ius, eandem potestatem, in animam tribuerat atque Deo *b*); (9) eum, qui, uter fortius

fortius de anima sit pugnaturus, Deusne an diabolus? se nescire, & uictori animam uouere, dixerat. c) Fallos, aut eiusdem farinae sunt (10) adulatores, qui principibus patronisque suis diuinos honores tribuere, & cum poeta illo canere nulli dubitant: *Dieu n'eroit pas Dieu, notre Roy le seroit.* Tantum uero proh! dolor abest, ut eos puniant, ut potius ex summo mendacio compositas laudes lubenter pati soleant patroni principesque.

b) HARPPRECHT Resp. Crim. 82. n. 4. seq.

c) GRASS. c. l. p. 740.

§. XI.

Denique eorum, qui detraxerunt Deo uerbis obscenis d) & maledictis e) f), & sic blasphemiam immediatam commiserunt, (§. VI, 4.) fuerunt plures, utinam nullus. Dicta, quibus petulantissima lingua Deum confectata sunt, proh dolor plura patent. g) Sed ea, quippe quae quando me legere memini, obstupesco, commemorare nequeo, ea sciscitantem ablegaturus ad auctores modo (§. VII. seqq.) nominatos.

d) Deus uerbis maledictis aut obscenis roditur

d) THEODORICI Iudic. Crimin. c. 5. aph. 8. p. m. 681.

e) FROELICH c. l. part. II. p. 7.

f) THEODOR. c. l. p. 680.

g) HVNNIVS disc. crimin. c. 6. §. 209. HARPPRECHT Resp. f. 425. seq. GRASS. c. l. p. 740. 741. seqq.

§. XII.

Blasphemiam mediatam seu obliquam dico iniuriam, uel mediata, qua Deus per alterius latus uel ducto argumento petitur. ueluti, (1) si quis uerbum & sacramenta contumeliis petitur. uexat omnibus; (2) contemnit Dei filium, Prophetas, Mariam; (3) picturam, quae imaginem Dei uel Christi praese ferre uulgo uidetur, ducit despiciatui.

§. XIII.

§. XIII.

a) per uer-
bum & sa-
cramenta.

Vnde blasphemiæ mediatae rei sunt (1) qui parui admodum aestimat & cum re uilissima comparari iubet S. S. b); (2) qui eandem ad instar idoli babilonici adorari solere statuit i); (3) abutens hostia ad philetum, incantationes aliasque artes diabolicas l), (4) oppedens sacrae cana. m)

b) SALIG Elect. inr. th. pr. cas. 65. p. 782.

i) PISTOR cent. i. paroem. II.

l) LEYSER c. l. m. 13.

m) GRASS. c. l. p. 752.

§. XIV.

Iurene an iniuria huc referantur (5) phrasae Scripturae S. uel integros textus detorquens, & ad res profanas ludicrasque proferens; (6) foedans scurrilibus iocis ueneranda sacri codicis loca; (7) baptizans tyrones in boethorum numerum recipiendos &c. disquirant alii.

§. XV.

b) per latus
Christi,

Quod (8) Christi natales, uulnera uel sanguinem qui deriserunt, speciatim (9) qui carmina sacra, in Christum natum condita impiis conspurcauit formulis n), & G. H. de inestimabili sanguine redemptoris nostri petulanter locutus o); (10) per passionem Christi mala precatus alteri p); (11) maculos Francisci sanguine redemptos, feminarum uero salutem uirginitate Clarae reparatam esse, qui statuit q): mediatae blasphemiæ rei fuerint, uel ex eo patet, quod Dei filium exposuerint ludibrio. En blasphemum! (§. XII, 2.)

n) THEODOR. c. l. p. 681.

o) HARPPRECHT Resp. Crim. 82. n. 21.

p) R. I. de A. 1530. tit. von Gottesläß. 1548. von Gottesfch. 1577. tit. 2. Huc quoque facit HARPPRECHT, qui c. l. n. 56.

n. 56. quendam fratri suo h. u. *Er wolte ihn bey Christi Leiden und Marter zum armen Manne machen, und ihm seines Hof wegnehmen, maledixisse refert.*

q) CRYSIVS de iudiciis p. II. f. 6. n. 14.

§. XVI.

Quum etiam per latus prophetarum, Mariae, sanctorumque iniuria peti possit Deus (§. XIII, 2.): notes uelim, non omne factum dictumue in illos iniuriam, in hunc referri posse, sed illud demum, quod in prophetam, qua talem, Mariam, qua Christi matrem, & sanctos propterea quod doctrinam uitamque Christi secuti fuerint, conicitur.

§. XVII.

Hinc quidem profecto blasphemiae mediatae reus est, (12) qui Doctorem ecclesiae ea de causa, quod populo mandatum significet Dei aut praëlegat biblia, mendacem uocat; (13) qui Mariam meretricem uendit; (14) qui risum captat considerans sanctorum uitam, doctrinam pariter atque exemplo Christi congruam; nequam uero (15) qui in eo est, ut personam clerici exponat contemptui, dicens: *Du trägst Gottes Wort nicht vor, du verfälscht die Schrift* s); (16) qui Mariam & Sanctos religiose non prosequitur, & eos intercessores negat. Pontificiorum t) dogmata, & dispositionem Caroli V. u), ea sequentem, non curo x). Euangelicus ueneror quidem Mariam uereque sanctos, *ast* (ut cum Ill. BOEHMERO y) loquar) *quicquid contra hanc uenerationem fit, suscipitur, dicitur, a blasphemia alienum, & impietatis tantum & profanae mentis indicium esse credo.*

r) MULLER. Jurispr. Crimin. d. IV. th. 10.

s) LEYSER c. l. med. 10.

t) ESPEN Jur. Eccl. p. III. tit. IV. c. V. n. 2.

u) C. C. art. 106.

B

*) STRYK.

x) STRYK. V. M. w. tit. ad L. Jul. Mai. §. 31.

y) J. Eccl. Prot. tit. de reliquiis §. VIII. p. m. 886.

§. XVIII.

c) per ima-
gines

Denique (17) qui S. S. Trinitatem in utero Ma-
riae aperto pingit z); (18) qui picturam, quae refert
imaginem Christi ad crucem adfixi, spuro uel spur-
citie maculat, corrumpit, abradit, dilacerat; a) ca-
dit, conculcat; (19) malevolus ille qui deum huius
imaginem adspiciens, extingui posse statuerat b); in
mediatis blasphemantibus esse, ex supra dictis
(§. XIII, 3.) facile cognoscere potes.

z) SANDIVS H. Eccl. enucl. p. 82.

a) THEODORICI c. l. p. 682.

b) HARPPRECHT c. l. f. 414. a. GRASS. c. l. p. 744.

§. XIX.

3) uel sim-
plex uel
atrox.

Ex quibus omnibus satis superque patet (1) mox
mediatam (§. XIII, seqq.) mox immediatam (§. VI, seqq.)
committi blasphemiam, & hanc (2) uel attributiuam
(§. VIII.) aut derogatoriam tantum (§. VII.), uel attri-
butiuam & derogatoriam simul esse (§. X, seqq.), ut
sic cognoscere possis β) causam esse, cur blasphemiana
in simplicem & atrocem diuidant Dd. At, inquis,
omnis iniuria in Deum collata, atrox est; tamen scias
uelim, quod dentur atrocitatis gradus.

§. XX.

Crimen
constituit
blasphemiam

Crimen blasphemiae est iniuria in Deum dolo ma-
lo collata.

§. XXI.

Ex qua definitione hac deduco axiomata:

- I. Blasphemiam sine dolo crimen non constituit.
- II. Plura dantur criminis blasphemiae genera.

§. XXII.

sine dolo

Quia blasphemiam sine dolo crimen non constituit
(§. XXI, I.): sequitur (1) ut detur blasphemiam sine cri-
mine;

mine; (2) ut omnium factorum dictorumque blasphemorum (§. vi. seqq.) quæ a doli non capacibus pro-
 uenerunt, impunitas danda sit; (3) ut criminis blasphemix accusari queant, qui doli sunt capaces c),
 neuiquam uero (4) qui uel (a) ratione, illiusue exerci-
 tatio, uel (β) sufficiente Dei cognitione, uel (γ) uo-
 luntate libera destituuntur; (5) ut, qui non præmedi-
 tato consilio contemnunt Deum, minus peccent, atque
 qui cogitatione & dolo idem faciunt; (6) ut deliquium
 rationis tollat, impetus uero animi dolum minuat d)
 immo (7) ab illo plane non excuset, ubi (α) facili nego-
 tio cohiberi potuit, aut (β) in futurum seruatus, aut
 (γ) suis blasphemis probatus, aut (δ) studio quæsitus est.

c) Rec. Imp. 1512. tit. von Gottesläß. Ref. Pol. 1548. tit. 1. §. 2. 3.
 d) Edict. Maximil. de A. 1495. ubi uerba: *Wo solches aus be-
 wegter Hitze der Zorn, aus Trunckenheit, oder dergleichen
 Zufalle vntersdacht geschehe ꝛc.*

§. XXIII.

Quilibet, qui doli capax, criminis blasphemix ac-
 cusari potest. (§. xxii, 3.). Hinc oppido egregie fallun-
 tur, qui uolunt a) ab hac regula (1) clericos f), (2) rusi-
 eos g), & (3) eos, qui sub conditione blasphemarunt, eximi,
 quum tamen hi, quod floccifaciant tententque Deum,
 & de illius essentia dubitent, sat aperte doceant h);
 illorum uero crimina, iure diuino prohibita, nihil quic-
 quam, ex communi omnium suffragio, excusationis ha-
 beant, *istis* denique, ubi Deum illiusque res contume-
 liis prosequuntur i), eo improbiorem prodant mali-
 tiam, quo solidiorem Dei cognitionem gloriari solent.
 Ut itaque, si quid uideo, in clericos blasphemantes
 LL. debeant esse asperiores non autem leniores, quam
 in laicos. k).

a quocun-
 que uelit,
 coniuncta.

e) BERLICH. c. l. n. 109.

f) Ref. Pol. de A. 1548. tit. 1. §. 3. ubi uerba: *er sey geistlich
 oder weltlich ꝛc.*

- g) CLARVS lib. v. sentent. §. blasphemia. n. 3.
 b) BLUMBLACHER ad C. C. art. 106. n. 12. GRANTZ, def.
 inquisit. c. 6. m. 2. sect. 2. art. 11. p. m. 854.
 f) BERGER El. Jurisprud. Crim. suppl. p. 1. obf. 35. p. 474.
 k) LEYSER c. 1. m. 18.

§. XXIV.

Tollit autem dolum
 a) rationis

Quandoquidem, qui ratione illiusus exercitio destituuntur, blasphemia criminis accusari nequeunt (§. XXII, 4.): quis est, qui non (a) infantes, (b) furiosos, (c) dementes, (d) maniacos, (e) in summo melancholia gradu constitutos, (f) in febris ardenti deliros, si quae blasphema protulerint uerba factaue susceperint, extra blasphemiae crimen positos esse iudicet?

§. XXV.

b) sufficientis Dei
 cognitionis
 &c

Dolum quoque ex blasphemo tollit religio (§. XXII, 4. β). (7) In hac errans, Deumque offendens, blasphemus quidem est, sed non sciens. Impius est, sed hoc putat esse ueram pietatem. Errat ergo, sed bono animo, non odio, sed adfectu Dei, honorare se dominum atque amare credens. Ex quo fonte ipse feruator totius orbis Iudaeos, a quibus in crucem plane sublatus erat, excusauit, dicens: *ὁ γὰρ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ* (1) Eadem de causa Iudaeos adhuc hodie, si quae uerba blasphema [dummodo non maledicta, haec enim sicut nulla producit, ita nec excusat religio m)] in Christum proferunt, excusant, quotquot rem probe pendere possunt, uoluntque. n) Obstant quidem imperii LL. o), sed eas non attendo, quum eo iam tempore conditae sint, quo pluralitas uotorum in causis religionis attendenda erat.

1) Luc. XXIII, 24.

m) KRESS. ad c. art. §. 9.

n) TITII Probe des geistl. Rechts. III, 5, 27. seq. FLEISCHERS Einleitung zum geistl. R., II, 31, 2.

o) R. I. 1512. 1531.

§. XXVI.

Quum qui libera destituitur uoluntate, dolo malo expers est (§. xxii, 7): uides, in criminis blasphemia reis non esse, (8) qui blasphemiam committere aut blasphemiarum alterius particeps fieri, ea ui, cui resistere impar, cogitur. *p)* Eiusmodi uim a persecutoribus ethnicis non unus & alter, sed plures christiani primitiuae ecclesiae passi sunt, ut Christum negarent, eique maledicerent. *q)*

c) liberae uoluntatis deliquimus

p) Diff. GRANTZ. def. inquis. c. 6. m. 2. sect. II. art. 7. n. 245.

q) PLIN. X. ep. 97. BINGHAM Orig. lib. xvi. c. 7. §. 1.

§. XXVII.

Dolo, & sic crimine uacant denique (9) iudex, denuntiator, accusator, historicus, & si quis alius refert blasphemias perpetratas. Ipsam paginam sacram referre impia uerba *r)* ad unum scimus omnes. Illud tamen inficias ire nequeo, cauendum esse cuique blasphema uerba referenti, ut curiositatem quandam uel uoluptatem prodar; hanc enim utramque in rebus illicitis iura omnino prohibent. *s)*

r) 1 Reg. xx, 23. 2 Reg. xviii, 34. 35. Matth. viii, 29.

s) STRYK d. de curiositate.

§. XXVIII.

Quandoquidem impetus animi dolum minuit *minuit* (§. xxii, 6.) & minus peccat, qui blasphemat non praemeditato consilio (§. xxii, 5.): statuunt iuris criminalis *contra* Dd., non uerum, sed qui crimen blasphemiae committere, qui blasphema agunt dicantque (1) ex incogitantia, imprudentia, *temeritate* *temeritas* 1), quae ex subsecuta facti poenitentia, certo animi indice, colligitur; (2) ex communi omnium ciuitatis, quae quisque degit, membro *consuetudine* 2), ut si quis de gentium in terris Wurttembergicis clericorum carcerem diceret *die Bibel. x)*

x) Edict. Max. de A. 1495.

B 3

u) KRESS.

u) KRESS. c. l. §. 6. n. 5.

x) HOLLAND de Arrest. p. 66.

§. XXIX.

b) ira

Ex eadem causa (§. XXVIII. XXII, 6.) in numerum qui delinquentium refero, (3) eos etiam, qui in medio actu illius *iræ*, quam iusta causa u. c. offensionis uolentæ, adeo commouit, ut furor esset breuis, omnemque ab alienaret mentem, Deum proscidit conuitiis. y) Animo contra & cogitatione potius quam impetu peccare, & sic uenia nulla dignus uidetur esse, qui blasphemauit accensus ira, (a) quam facile retinere potuerit (§. XXII, 7. a) aut (b) ea, quæ interpolito tempore iam deferbuerat (§. XXII, 7. b) z); aut (c) quam iniusta causa, u. c. iustus, aliudue negotium illicitum & c. generauit (§. XXII, d) a)

y) Ed. Max. cit. l. CARER pr. cr. p. 186.

z) LEYSER c. l. m. 28.

a) Ref. Pol. 1548. rubr. von Gottesläst. FROELICH II, 1. 2. §. 14. BERLICH. concl. l. n. 95. STRYK. V. M. τ. tit. ad L. lul. Mai. §. 19. f.

§. XXX.

b) ebrietas

Idem, quo se a crimine quodammodo liberet, puto habere (4) eum, qui, quum blasphemiam committeret, adeo erat obrutus uino, ut omni ratione priuatum eum nemo non iudicauerit. b) Nihil uero excusationis habet, (a) qui leui (§. XXII, a), uel (b) adfectata (§. XXII, d) sepultus ebrietate, aut (c) crapula disculsa gloriatus est de blasphemia, quam commisit ebrius (§. XXII, γ)

b) Weichb. rubr. Gottesl. R. I. 1500. 1512. eod. tit. BERGER Elect. Jurisprud. Crim. part. II. p. 10.

§. XXXI.

d) amor

Huc porro, me quidem iudice, referri possunt, (5) quem, quod nimia amoris mollitie ductus puellas immodice laudauerit, iisque nominibus, quæ folius Dei pro-

propria, uocauerit statim atque illius mentis quies tranquillitasque restituta, dictorum poenitet c); (6) *errantes* e) *errores*, in obiecto. Res exemplo clarior erit. Marcus, in ea hærens opinione, quod librum manibus teneat amatorium, quum tamen biblia habeat, dicit: *ich thür was &c.* hunc consensu, animo blasphemandi, &, quod ex eo sequitur, crimine uacare quis est qui dubitet?

e) FARINAC. pr. cr. qu. 20.

§. XXXII.

Vellem ac peruellem adducere plura, præsertim (1) de uariis criminis blasphemiæ generibus, (2) reorum sociis (3) poenisque; (4) de causis, quæ poenam uel tollunt uel mitigant, (5) de inuestigando huius delicti corpore, (6) de officio blasphemum defensuri. Ast uariis de causis hæc alii tempori referuare cogor, iam significaturus, quod apud animum constituerim, per hoc semestrem, sub auspiciis supremi Numinis

h. IX.-X. & III. IV. instillare PANDECTAS, Ill. BOEHMERO præcunte, ea scilicet ratione, ut ad finem perducto labore, quilibet non poterit non adfirmare, me principia J. Rom. & Germ. probe distinxisse, distincta satis explicasse, explicata ipsis rerum argumentis, seu casibus, ut loquuntur, illustrasse.

h. X.-XI. prælegere *Jus Canonico-Pontificio-Ecclesiasticum*, duce Exc. PERTSCHIO.

Quod fiet hoc quidem modo, ut cuiusque instituti ecclesiastici originem, rationem, fata, nauos, iura, horumque usum cum in foris Pontificiorum, tum præsertim Protestantium, luculenter doceam.

h. XI.-XII. interpretari solide atque fideliter STRVVI *Jurisprudentiam Rom. Germ. forensam*.

h. II.-III.

h. II. - III. tradere *Jurisprudentiam Criminalem theoretico-practicam*, ad Elementa Exc. BOEHMERI.

Primum cuiusque delicti naturam poenamque docebo, & quæ hanc mitigent, illam vero destruant, causas suppeditabo. *Post* prudentiam iudicis in inquirendo, fiscalis in accusando & monendo, defensoris in deducenda rei innocentia, veram non simulatam demonstrabo. *Denique* specimina cuiusvis generis elaboranda dabo; acta iudicialia ad statum legendi & ex illis factum referendi, communicabo, ut sic legitimam iuris ad facta applicationem atque modum referendi, rationemque relationes ab aliis conscriptas diiudicandi, tradere queam.

h. IV. - V. aperire *Collegium Iuris Germanici*; veteris pariter atque novi, ad ductum *Elementorum meorum*, quæ mox sub prelo sudabunt Croeckeriano.

Collegia Pandectarum, Iuris Canonico-Pontificio-Ecclesiastici, Iuris Criminalis & Struuiianum Deo uolente crastino die aperturus sum; praelectionum uero *Iuris Germanici*, ubi Croeckerus ex panegyri Lipsiensi rediit, & compendium meum sub prelum dabit, statim initium faciam.

Quibus praelectionibus meis frequentes interesse uelitis, VOS, ILLUSTRISSIMI COMITES, DOMINI MEI GRATIOSISSIMI, itidemque VOS, GENEROSISSIMI, GENEROSI atque NOBILISSIMI COMMITONES, Domini, fautores & amici mei æstimatorumque ea, qua decet, submissione, obseruantia, humanitateque rogatos uolo. Scribebam Ienæ, d. XIV. Oct.

M DCC XXXVI.

* * * * *

ULB Halle

3

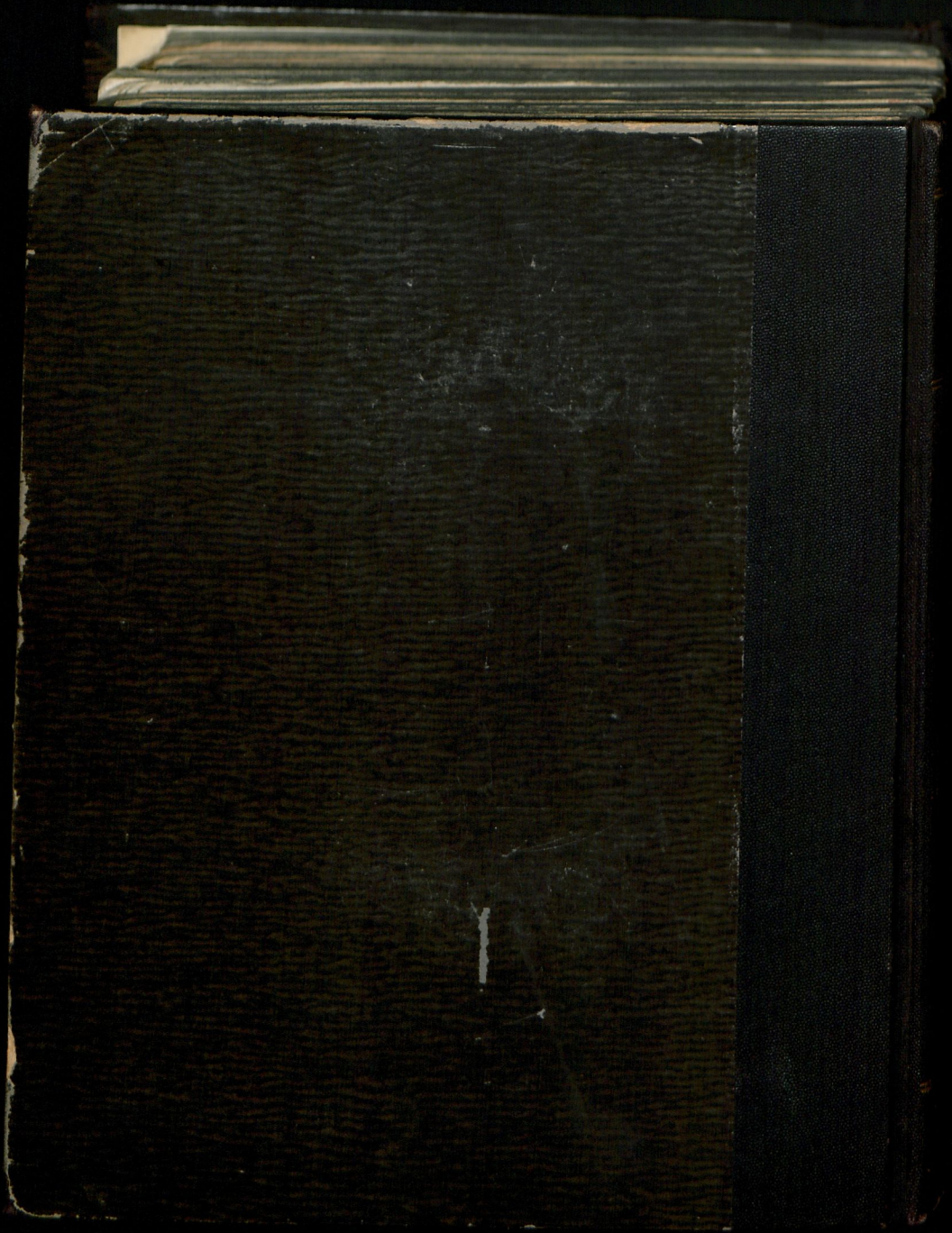
005 304 989

v. 278

1736, 36

4

PROLVSIO ACADEMICA

QVA
DE

**BLASPHEMIA
ILLIVSQVE CRIMINE**

Oder:
Ob jede Gotteslästerung ein Verbrechen zu nennen sey?

DISSERIT
AC SIMVL

AD PRAELECTIONES SVAS
CRASTINO DIE
INCHOANDAS

IVRIVM CVLTORES
EA QVA PAR EST SVBMISSIONE
OBSERVANTIA HVMANITATEQVE
INVITAT

IO. RVDOLPHVS ENGAV, D.

IIENAE LITTERIS RITTERIANIS.

28

es
Juris
cam,
usqu
& qu
caul
cis in
none
entia,
Demi
la da
c ex
t fic
atqu
ione
e qu
& Co
que
qua
far
mini
rus
oec
n n
tion
ST
IM
OS
mir
f
old
A 1

